

one more fault in his upbringing. *«I don't want you to come here»* [1, p. 6] – this was the message written in the note for Kingshaw on the day of his arrival.

The other thing to mention is **death**. It is always stressful to face it, such a gloomy experience is especially harmful for children. The affairs on the island in the «Lord of the Flies» were evolving more or less inoffensively until the boys decided to hunt after the pigs. Their first attempt was unsuccessful, *«...they knew very well why ... because of the enormity of the knife descending and cutting into living flesh; because of the unbearable blood»* [2, p. 16]. Then Jack *«...snatched his knife out of the sheath and slammed it into a tree trunk. Next time there would be no mercy. He looked round fiercely, daring them to contradict»* [2, p. 16]. And later Jack organized a group of hunters. The boys were preparing for the chasing. They decided to paint their faces. *«...Beside the pool his [Jack's] sinewy body held up a mask that drew their eyes and appalled them. He began to dance and his laughter became a bloodthirsty snarling. ... the mask was a thing on its own, behind which Jack hid, liberated from shame and self-consciousness»* [2, p. 97]. This was a turning point in the life of the boys – the beginning of the end. The start of the process of degradation – noble Englishmen were becoming wild men. After the first effective hunt Jack with his followers were singing a terrible song – *«Kill the pig. Cut her throat. Spill her blood!»* [2, p. 31]. *«You should have been with us, Ralph. We had a smashing time... There was lashings of blood,»* said Jack, laughing [2, p. 32]. In the short period of time we can trace the striking changes from chasteness to callousness.

Susan Hill's book is throughout permeated with the notion of death. The novel starts with Hooper's grandfather passing away and ends with Kingshaw committing suicide. Hooper got used to dead things which surrounded him. *«It's only dead. Dead things are finished, they don't matter»* [1, p. 39]. There was a big collection of butterflies in the house, Edmund could also find the stuffed crow in the attic. He sneered at all these «trophies» and used them only to startle Kingshaw. Charles for his part treated every creature as a significant one and when he saw those «corpses» he was filled with aversion. But in the forest the boys switched their roles. Hooper was afraid of death, he was seized with panic and with the thoughts about the end of the life in the wood. Kingshaw kept cool and did not let the sombre expectations enter his head. Henceforth under the influence of Hooper's misdealings Charles began to think about the terrific things: *«Look, Hooper isn't my friend at all, I hate Hooper, I keep on telling you and telling you. He's a baby and a bully... I wish he had been dead»* [1, p. 62]. It is direful to see how easily the children were treating the death.

The article enucleates the problem of child's cruelty in literature based on the novels by William Golding «Lord of the Flies» and Susan Hill «I'm the King of the Castle». It reveals the factors that cause an inadequate behaviour of children and shows an impact of surroundings on them. We compared two literary works and analyzed them in order to see the manifestation of child's cruelty. The investigation covers some important aspects, but this topic is crucial enough to continue its research.

REFERENCES

1. Hill S. I'm the King in the Castle / Susan Hill. – London : Hamish Hamilton, 1970. – 252 p.
2. Golding W. Lord of the Flies / William Golding. – California : Perigee, 2005. – 248 p.

Левандовської В.

Науковий керівник – доц. Чумак Г. В.

ОСОБЛИВОСТІ ТА ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ

Під час роботи з лексикою англійської художньої літератури великі труднощі для розуміння і перекладу становлять фразеологізми, тобто словосполучення, які не виникають у процесі мовлення, а існують як стійкі фразеологічні звороти. В них знаходимо відображення історії народу, своєрідність його культури та побуту [2, 4]. У фразотворенні величезну роль відіграє людський фактор, тому що переважна більшість фразеологізмів пов'язана з людиною, різними сферами її діяльності.

Мета статті – розглянути особливості перекладу англійських фразеологізмів на українську мову.

Фразеологія – надзвичайно складне явище, вивчення якого потребує свого методу дослідження, а також використання даних інших наук – лексикології, граматики, стилістики, фонетики, історії мови, історії, філософії, логіки та країнознавства [2, 5]. Тому, при перекладі фразеологізмів рідною мовою, потрібно підбирати вислови та мовні кліше, які відповідають саме менталітету та культурі мови перекладу.

Однією з основних особливостей фразеологічних одиниць, яка відрізняє їх від вільних словосполучень, є ідіоматичність. Саме через цю характеристику загальне значення фразеологізму не дорівнює сумарному значенню його компонентів, часто це значення не має нічого спільного із значеннями слів, які входять до нього: *to show white feather* – *бути боягузом*.

У фразеологізмах часто міститься метафоричний елемент. Їх не можна перекладати дослівно. У багатьох випадках вони мають явно виражене національне забарвлення. Це все та ряд інших факторів призводить до того, що фразеологічні одиниці часто не мають абсолютних відповідників в іншій мові. Складність перекладу полягає у тому, що перекладач повинен уміти підшукати відповідний український варіант.

В. В. Виноградов виділив три типи фразеологізмів:

1. Фразеологічні зрощення або ідіоми – немотивовані одиниці, які виступають як еквіваленти слів: *to go between* (бути посередником), *a quiet wedding* (негучне весілля), *to be dead with cold* (промерзнути до кісток).

2. Фразеологічні єдності – мотивовані одиниці з єдиним цілісним значенням, яке виникає із злиття значень лексичних компонентів: *horn of plenty* (повна чаша), *to rise to the occasion* (бути на висоті), *to do somebody proud* (надавати честь комусь).

3. Фразеологічні сполучення – звороти, в яких в одного з компонентів фразеологічно пов'язане значення, яке виявляється лише у зв'язку з чітко визначеним колом понять та їх мовних значень. Наприклад: набирати страху, давитися зі сміху [1, 67].

До трьох типів фразеологічних одиниць Н. М. Шанський [6, 143] додав ще один – фразеологічні вирази: *To share one's last shirt with somebody* - поділитися останньою сорочкою. *If you run after two hares, you will catch neither* – якщо поженешся за двома зайцями, жодного не спіймаєш.

Підсумовуючи вищесказане, подамо основні способи перекладу фразеологічних одиниць:

1. Найкращий спосіб – передати фразеологізм фразеологізмом. Це є можливим тоді, коли англійська та українська мови запозичили фразеологічний зворот з інших мов (найчастіше класичних): *Strike while the iron is hot*. – Куй залізо, поки гаряче;

2. Переклад фразеологічним аналогом, тобто використання в українській мові фразеологічних одиниць, які мають те саме значення, але які побудовані на іншому образі. При такому перекладі слід враховувати, що український образ повинен бути нейтральним щодо національного забарвлення: *Can the leopard change his spots?* – Природу не виправиш. Горбатого могила справить.

Фразеологічні еквіваленти також поділяються на дві групи: повні еквіваленти та часткові еквіваленти. Багато фразеологізмів взагалі не мають еквівалентів у інших мовах. Ми можемо перекладати такі фразеологізми за допомогою калькування (*Cape of good hope* – *Мис доброї надії*, *New south Wales* – *новий південний Вельс*) або описового перекладу (*high tee* – *вечірній чай із закускою після раннього обіду*, *affirmative action* – *дії спрямовані проти дискримінації по відношенню до певних груп населення*).

При перекладі калькою (тобто спробою скопіювати англійський образ і створити свою фразеологічну одиницю) варто пам'ятати, що образ повинен бути зрозумілим; метафоричне, переносне значення повинно виходити з прямого значення.

Фразеологічні звороти – це яскраві словосполучення, які належать до якогось визначеного стилю та часто несуть в собі різноманітні національні особливості. Тому переклад фразеологізмів – це дуже важкий процес [3, 211]. Під час перекладу фразеологізмів ми також маємо враховувати контекст в якому вони вжиті.

З точки зору перекладу всі фразеологізми можуть бути розділені на дві групи – ті, які мають еквіваленти в мові перекладу, та ті, які еквівалентів не мають [4, 43].

Перші поділяються на дві групи – повні та часткові еквіваленти. Повні еквіваленти мають не тільки одне і те ж значення в обох мовах, а ще й однакову лексичну й граматичну структуру. Значення і переклад таких еквівалентів не залежить від контексту. До цієї групи зазвичай належать фразеологізми, джерелом яких є: Біблія; стародавні міфи та легенди, загальновідомі історичні події. Мовознавці відносять такі фразеологічні звороти до інтернаціональних, а перекладачі – до тих, що мають зазвичай чіткий переклад.

Але на тлі загальної кількості фразеологічних зворотів кількість тих, що мають повний еквівалент в мові перекладу, невелика.

Часткові еквіваленти не означають якоїсь неповноти в передачі значення, а лише мають певні лексичні, граматичні або лексико-граматичні відмінності.

Інші, які не мають еквівалентів в мові перекладу перекладаються за допомогою калькування, з використанням описового або контекстуального перекладу. Калькування – це дослівний переклад. Іноді є необхідним передати значення словосполучення дослівно. Цей метод використовується в тому випадку, коли важливо передати значення фразеологізму, яке важливе для розуміння тексту в цілому, але еквівалент в мові перекладу відсутній.

Проте, під час перекладу фразеологізмів перекладач зустрічається з деякими труднощами. Розуміння, що перекладач має справу саме з фразеологічним зворотом, адже існують словосполучення, які в одному контексті можуть виступати вільними словосполученнями, а в іншому – фразеологічними зворотами, перекладач може пропустити той факт, що перекласти треба саме фразеологічний зворот.

Відсутність еквівалента в мові перекладу. В даному випадку треба обрати один з безеквівалентних перекладів, і головне завдання тут – обрати правильний.

За наявності кількох еквівалентів в мові перекладу – необхідно приймати рішення, який з них краще вжити у відповідному контексті.

Фразеологічні звороти можуть нести в собі національно-культурні аспекти, і найголовніше завдання в цьому випадку – зберегти національний колорит і не підмінити фразеологізмом еквівалент, який несе в собі вже зовсім інші культурні реалії. Фразеологічний зворот може мати еквівалент в мові перекладу, а контекст його вживання не дозволяє зробити таку заміну [5, 187].

Вживання фразеологічних сполучень – це справа стилю. Але завдання перекладача – цей стиль зберегти. І тому, незважаючи на всі труднощі перекладу фразеологізмів, вони повинні бути перекладені тим чи іншим чином.

Існує ще одна велика проблема перекладу фразеологізмів – «буквалізм» (*to call names – сварити, а не називати імена*). «Буквалізм» означає «слово в слово», тобто «буквально», але під час перекладу цей метод набуває зовсім іншого значення. «Калькування» – це дійсно переклад «слово в слово», натомість «буквалізм» – це переклад, який спотворює значення фразеологізму у даному тексті, або копіює лексичну, або граматичну структуру. Такий переклад фразеологізмів виглядає дуже дивно.

Наведені в статті труднощі та особливості перекладу фразеологізмів свідчать про особливу відповідальність, необхідність компетенції лінгвістів і перекладачів. На завершення варто відзначити, що знання цих особливостей і володіння методами їх перекладу на українську мову, без сумніву, підвищує ефективність роботи з художніми текстами і дає змогу поглибити знання студентів про культуру та традиції народу, мова якого вивчається, удосконалювати вивчення мови в оригіналі, формувати розуміння та вміння відчувати логіку мовлення, збагатити світогляд студентів, навчити їх адекватно та своєрідно відображати власні думки, використовуючи фразеологізми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Городникова М. Д. О модусе существования фразеологизмов // ИЯШ. - № 3. – 1973. – С. 56-57.
2. Кунин А. В. Курс фразеологии современного английского языка. - М.: Высшая школа, 1986. - С. 3-10, 128-139.
3. Кунин А.В. Англо-русский фразеологический словарь. 3-е изд., стереотип. - М.: Русский язык, 2001. – 403 с.
4. Левицкая Т.Р., Фитерман А. Н. Проблемы перевода (на материале современного английского языка). – Москва: Междунар. отношения, 1976. – 206 с.

5. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика. – Москва: Междунар. отношения, 1974. – 216 с.
6. Шанский Н.М. Фразеология современного русского языка. 3-е изд. – М.: Высшая школа, 1985. – 178 с.
7. Oxford Dictionary of Current Idiomatic English, vol. 2. – Oxford University Press, 1988.

Струганець Ю.

Науковий керівник – доц. О. П. Штонь

ФОРМУВАННЯ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ ЛЕКСИКИ «НАЗВИ ГРАВЦІВ ФУТБОЛЬНИХ КОМАНД» У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

У ХХІ столітті спорт справедливо вважають вагомим соціокультурним феноменом, що перебуває у центрі уваги фахівців різних наукових напрямів. Важливе місце посідають лінгвістичні дослідження, присвячені особливостям мови різних видів спорту (праці таких науковців, як Л. Бардіна, О. Боровська, Є. Вокальчук, С. Вокальчук, Л. Карпець, А. Кочур, Л. Назаренко, М. Паночко, І. Янків та ін.). У фокус досліджень мовознавців здебільшого потрапляє спортивна термінологія. Сучасні лексикографічні джерела лише у невеликому обсязі фіксують спортивний жаргон і спортивну фразеологію, а тематичну групу лексики на позначення гравців різних футбольних команд через специфічні риси цього угруповання не уведено у кодифікаційні праці. З огляду на те, що в сучасному футбольному дискурсі це найбільш мобільна тематична група, вважаємо її дослідження актуальним.

Мета нашої розвідки – проаналізувати формування тематичної групи лексики «Назви гравців футбольних команд» у сучасній українській мові. Матеріалом для дослідження послужили телепрограми на футбольну тематику на національному телебаченні (на каналах «УТ-1», «Інтер», «Новий канал», «ICTV», «1+1», «5 канал»), а також трансляція футбольних матчів.

В останні роки у сфері футбольної комунікації – найбільш актуального складника спортивного дискурсу – відбуваються активні семантико-стилістичні процеси. Це свідчить про те, що футбольна лексика є динамічним сегментом сучасної української мови і потребує багатоаспектного вивчення. Ігрова ситуація у футболі, за твердженням І. Недаймової, складається з типових компонентів: ПРАВИЛА, ГРАВЦІ, ГЛЯДАЧІ, СУДДІ [1]. Такі компоненти формують номінативний простір, що репрезентує домінуючі ознаки реалії.

Окрім традиційних назв гравців (*воротар, захисник, напівзахисник* та ін.), що відображають риси ігрової діяльності, у футбольній комунікації, зокрема у коментуванні футбольних матчів, функціонує велика група назв гравців за належністю до певної футбольної команди. Назви осіб утворюються на базі різних ознак. Однак, за нашими спостереженнями, назви гравців зарубіжних футбольних клубів (ФК) сформувалися на основі метафоричного перенесення за типовими лексико-семантичними моделями: 1) «назва гравців ← колір спортивної форми ФК»; 2) «назва гравців ← герб ФК»; 3) «назва гравців ← характерні ознаки місця розташування ФК». Розглянемо найбільш частотні у футбольній комунікації номени гравців за виокремленими моделями.

Модель «Назва гравців ← колір спортивної форми ФК» репрезентують такі номени: *білі* (ФК «Реал Мадрид», ФК «Фулхем»), *біло-червоні* (ФК «Барі»), *біло-голубі* (ФК «Брешія»), *біло-блакитні* (ФК «Лацио»), *біло-сині* (ФК «Еспаньйол»), *біло-чорні* (ФК «Еспаньйол», ФК «Ювентус»), *червоні* (ФК «Штутгарт», ФК «Баварія», ФК «Ліверпуль»), *червоно-білі* (ФК «Атлетик», ФК «Атлетико Мадрид»), *червоно-сині* (ФК «Болонья», ФК «Дженоа», ФК «Кальярі»), *червоно-блакитні* (ФК «Катанія»), *червоно-чорні* (ФК «Мілан»), *пурпурні* (ФК «Фіорентина»), *сині* (ФК «Челсі», ФК «Бірмінгем Сіті»), *синьо-гранатові* (ФК «Барселона»), *жовто-сині* (ФК «Парма», ФК «К'єво»), *жовто-червоні* (ФК «Лечче»), *чорно-жовті* (ФК «Боруссія»), *чорно-сині* (ФК «Інтернаціонале»), *рожево-чорні* (ФК «Палермо»).

Низка назв гравців – це словосполучення з атрибутом «колірна ознака»: ФК «Манчестер Сіті» – *голуба лагуна*, ФК «Кайзерслаутерн» – *червоні дияволи*, ФК «Вільярреал» – *жовті*